

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Tapani Mäkinen

VALTUUSTOKAUDEN PÄÄTÖSPUHE
13.12.2004

Arvoisat valtuutetut, hyvät virkamiehet,
tiedotusvälineitten edustajat
hyvät naiset ja herrat

Kuluvan valtuustokauden päätös on käsillä ja takanamme on 4 vuoden työrupeama. Minulla on valtuuston puheenjohtajana ilo ja kunnia, perinteittemme mukaisesti, kiittää sekä teitä valtuutettuja että virkamieskuntaa ja luoda samalla katsaus kuluneeseen toimintakauteemme. Valtuustotyön luonteesta johtuen on hyvä hahmottaa myös tulevaisuutta, ikään kuin jättää perintö, josta uusi valtuusto jatkaa työtään.

Valtuutettujen työ ei ole vain neljän vuoden pätkätyötä, vaan se on vaativaa, tavoitteellista, koska tehdyt päätökset vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Tämä on vantaalaisvaltuutettujen keskuudessa oivallettu jo pitkään. Olemme jo useamman valtuustokauden aikana luoneet yhdessä virkamieskunnan kanssa työllemme strategiset tavoitteet ja sopineet yhdessä toimintatavoista. Prosessi on ollut kaikki keskeiset hallinnonalat kattava ja työstäminen on tapahtunut virkamiesjohdon kanssa laajoissa yhteiskuntapoliittisissa keskusteluissa ja yhteisissä seminaareissa.

Näiden keskustelujen tuloksena olemme hyväksyneet kaupungille vision, yhteiset arvot ja asettaneet sen mukaisesti uudistavan strategiatyömme tavoitteet. Visiossamme sanotaan, että Vantaalla on erikikäisten ihmisten hyvä elää. Me määrittelemme Vantaan kansainväliseksi liiketoiminnan ja logistiikan sekä osaamisen keskuukseksi.

Hyvän elämän luominen ja tavoittelu on erityisen haastava tehtävä, kun tiedämme kuinka riippuvaisia olemme kansainvälisestä politiikasta ja suhdanteista. Tämän päivän kunnallispolitiikka vaatii yhteistyön tekotaitoa niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Yhteiskuntasuhteilla on entistä suurempi merkitys.

Yhdessä olemme aloittaneet myös strategiatyömme uudistamisen ja asettaneet päämääräksi:

- yhteisen toimintapolitiikan luominen, jossa toiminnan kehittämisspyrkimykset ja talouden mahdollisuudet ovat yhteen sovitettuja
- eri tahojen laatimien suunnitelmien ja tavoiteohjelmien kytkeminen yhteiseen sateenvarjoon, Vantaan tasapainotetun strategian alle, jotta vältettäisiin eri suuntiin vievä ja yhteistä tahtoa hajottava toiminta
- laajan, koko organisaation kattavan yhteisen toimintakulttuurin ja me-hengen luominen, usko saada muutoksia ja vaikutusta aikaan yhdessä.

Lisäksi olemme yhdessä nähneet, että strategian vaikuttavuuden paraneminen edellyttää, että:

- poliittiset päättäjät tekevät selkeitä strategisia valintoja, mutta mahdollistavat samalla sallivan, luovuutta tukevan ilmapiirin, joka antaa edellytykset joustavaan toimintaan
- kaupunginjohto valmistelee linjausten mukaiset strategiset vaihtoehdot ja toimenpiteet
- kaupungin ohjausjärjestelmä varmistaa valintojen jalkauttamisen. Tulokortit, navigointi ja raportointi takaavat valtuuston strategisten valintojen toteutumisen läpi organisaation

- ja että henkilöstö kehittää uusia, innovatiivisia, ennakkoluulottomia toimintatapoja ja tarvittaessa siirtyy tehtävästä toiseen.

Poliittisen päätöksentekijän on tärkeää oivaltaa oma asema ja suhde virkamiesvastuulla tehtävään valmistelu- ja esittelytyöhön. Tämä ei kuitenkaan saa tarkoittaa, että asioista ei informoida tai että ei riittävästi pidetä yllä yhteyksiä niin luottamus- kuin virkamiesjohdon välillä.

Menestyksemme riippuu kyvystämme tehdä sisäisesti yhteistyötä. Laajapohjainen yksimielisyys edellyttää luottamusta puolin ja toisin. Me valtuutetut olemme viime kädessä tilivelvollisia heille, joilta olemme valtakirjan tehtäväämme saaneet eli kuntalaisille. Valta ja vastuu kulkevat käsi kädessä, niin valmistelussa, esittelyssä kuin päätöksenteossa. Kansan suussa kulkevan viisauden ymmärtäminen ei ole itsestään selvää, saati aina helppoa.

Tällä valtuustokaudella on uudistettu kaupungin korkeimman virkamiesjohdon työtä. Kaupunginjohtajan työtä on selkeytetty mm. siten, että hän entistä paremmin voi toimia koko kaupunkikonsernin johtajana. Asiantuntijuus - ja hallintovastuuta on laajennettu ja vahvistettu apulaiskaupunginjohtaja järjestelmään siirtymisellä. Lisäksi on vahvistettu kaupungin omaa yrittäjyyttä kehittämällä maankäyttöä, ympäristöä ja tuotantopalveluja sekä liikelaitostoimintaa.

Itselleni on ollut hämmentävää seurata kuinka yhteisesti sovitut vantaalaiset toimintatavat ovat aika ajoin julkisuudessa keskustelun aiheina. Vahvasti ne nousivat esille edellisen kaupunginjohtajan erotessa tehtävästään. Ensi hämmennyksestä selvittyäni ja pohdittuani poliitikoihin kohdistettua arvostelua rohkenen olla arvioinneista ja arvostelusta eri mieltä.

Vantaalaiset päättäjät ovat arvioni mukaan hyvin sitoutuneita ja vastuullisia toimijoita. Avoimuus, oikeudenmukaisuus, luovuus ja tuloksellisuus ovat meidän valtuutettujen asettamia arvoja sekä omalle että hallintotyölle. Arvojemme mukaisesti tavoitteena on, että kaikki voivat kokea olevansa mukana ja tulevansa myös kuulluksi. Toimivassa demokratiassa enemmistön mielipide voittaa ja voittaneen mielipiteen kanssa on kaikkien kyettävä myös elämään ja toimimaan. Poliitiikan tekeminen on kompromissien hakemista ja yhteisen mielipiteen muodostamista. Haasteellista poliittiselle päätöksentekijälle on luoda ilmapiiri, jossa aidosti tavoitellaan yksimielisyyttä ja yhteistyötä, ja että, päätökset tukevat ja palvelevat kuntalaisten arjesta selviytymistä.

Jokainen pidempään politiikassa mukana ollut ymmärtää, että ei vaadi suurta hengen lahjakkuutta saada aikaan eripuraa ja erikuntaisuutta. Helpoiten se käy, kun innostuu vannomaan mielipiteitten muodostuksessa oman poliittisen näkemyksensä tuomaan ainoaan ja oikeassa olevaan vaihtoehtoon tai oikeuteen saada olla asioista eri mieltä vielä yhteisen päätöksenkin jälkeen. Mielestäni oikeassa oleminen ei ole tärkeintä, vaan se, että voimme omalla työllämme ja poliittisilla mielipiteillämme toimia kokonaisuuden hyväksi. Poliittisten irtopisteiden hankinta ei ole viisautta ja liiallinen yksityisyrittäjyys politiikanteossa ei kannata pitkälle.

Oman näkemykseni mukaan poliittinen päättäjä on palvelija. Asukkaiden ja kuntalaisten edun valvonta on tärkein tehtävämme. On myös tärkeää oivaltaa, että tehdyt päätökset ovat osa suurempaa kokonaisuutta ja niiden vaikutukset heijastuvat pitkälle tulevaisuuteen. Päätöksenteon on pohjaututtava riittävästi tietoon ja asiantuntijuuteen.

Kuluvalla valtuustokaudella olemme yhdessä uudistaneet juuri tästä syystä mm. valtuustotyötä.

Käyttöön otettu valtuutettujen kyselytunti kerran kuussa on lisännyt avoimuutta ja mahdollisuutta saada päätöksenteolle tausta- ja lisätietoa. Jokaisella valtuutetulla on aidosti mahdollisuus osallistua

työhön, mutta myös vastuu omasta osuudesta ja osaamisesta. Olemme saaneet tarpeellista tietoa myös valmistelun alla olevista suurista asioista, kuten pääkaupunkiseudun yhteistyöstä, YTV:stä ja HUS:sta. Olen iloinen, että uudistus on toiminut valtuutettujen edellyttämällä tavalla, ja uskon, että olemme halukkaita edelleen kehittämään kyselytuntikäytäntöä.

Olen vakuuttunut, että vantaalaiset valtuutetut näkevät selkeästi, että arjen todellisuus ja sitä tukeva päätöksenteko on hyvin monimuotoinen ja -mutkainen prosessi. Sen vuoksi on tärkeää ylläpitää omaa osaamista ja myös kehitettävä sitä. Parhaiten ja tuloksellisemmin se tapahtuu osallistumalla lautakuntatyöhön. Lautakunnissa tehtävät päätökset koskettavat välittömästi kuntalaisia. Siellä luodaan ja tehdään pohjaesitykset ja linjaukset hallitukselle ja valtuustolle.

Taloudellisesti vaikeat ajat lisäävät vastuutamme.

Kunta-valtio suhde on yleisessä kriisissä ja joka puolella kunnissa kamppaillaan talouden kanssa. Meidän ei pidä tuntea itseämme huonommaksi, sillä Vantaan heikon talouden merkittävin syy on valtionosuusjärjestelmä, joka kohtelee, kuten yleisesti myönnetään, kohtuuttoman epäoikeudenmukaisesti Vantaata. Välillä tuntuu siltä, että kaikki valtionosuusjärjestelmät ovat vieneet meiltä aina resursseja pois. On myös rehellisesti todettava, että meillä itsellämme on myös peiliin katsomisen paikka. Olemme usein olleet yksimielisesti hyväksymässä luotuja järjestelmiä.

Edunvalvontaa valtiovaltaan ja eduskuntaan on tehostettava. Ensi keväänä eduskunta käsittelee valtionosuusjärjestelmän uudistamista. Siinä ratkaistaan myös Vantaan tulevaisuuden suunta. Harmiksemme voimme todeta, että liian moni vantaalainen ääni valuu hukkaan eduskuntavaaleissa. Kuka muu pitää vantaalaisten puolta kuin vantaalainen.

Meidän tulee varmistaa, että kuntalainen saa tarvitsemansa palvelut ja että ne tuotetaan taloudellisesti ja parhaalla mahdollisella tavalla. Yhteistyön tekeminen nousee tälläkin alueella esille. Tärkeä haaste on palvelutuotannon uudistaminen, joka kaikessa yksinkertaisuudessa tarkoittaa myös päätöksenteon uudistamista. Vantaalaisten on sisäisen työn ohella osattava tehdä uudella tavalla yhteistyötä naapurikuntien, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Haluan erityisesti korostaa ruotsinkielisen väestömme oikeutta saada palvelut ja niistä tiedot omalla äidinkielellään. Kansainvälisyys alkaa omasta kaupungista ja Suomen virallisesta kaksikielisuudesta.

Visiomme toisessa osassa korostetaan Vantaan merkitystä kansainvälisenä liiketoiminnan, logistiikan ja osaamisen keskuksena. Vantaa on maamme tärkeimmän kasvukeskuksen voimakkaasti kehittyvä osa. Harjoitetulla uudistavalla elinkeinopolitiikalla olemme yhdessä yritysten kanssa tehneet omaa osuuttamme, jotta koko metropolialue vaurastuu ja kehittyy. Tätä työtä on jatkettava.

Meidän on osallistuttava ennakkoluulottomasti ja tarmokkaasti pääkaupunkiseutukuntien yhteistyöhön ja pidettävä huoli siitä, että Vantaan politiikka on aloitteellista ja innovatiivista. Kaupunkien liiallinen vertailu ja vastakkainasettelu ei ole täällä asuvien ihmisten edun mukaista. Vantaalainen ei voi hyvin, jos Helsingissä ja Espoossa voidaan huonosti ja päinvastoin.

Metropolialueen yrittäjävälisyys lisää kilpailukykyämme, mutta samalla kasvavat haasteet asumisen, sosiaali- ja terveystalouden sekä koulutuksen ja vapaa-ajan alalla. Yhteiset, huolella harkitut ratkaisut ja sovitut työnjaot, tuottavat metropolialueen asukkaille lisää hyvinvointiamme lisääviä tuloksia.

Globaali maailmatalous ja EU:n lainsäädäntö luo myös uusia haasteita. Kansainvälisyyteen ei kasveta vain kotimaassa toimimalla. Tarvitsemme entistä enemmän työssämme verkottumisen ja kansainvälisillä areenoilla toimimisen taitoja sekä osaamista. Kun rahaa on vähän on osattava ajatella ja toimia luovasti.

Olen useissa yhteyksissä havainnut, että Vantaalla on kansainvälisiä osaajia eri hallinnon aloilla. On tärkeää, että osaamme hyödyntää olemassa olevaa osaamista. Kansainväliset yhteydet eivät ole pelkästään johdolle kuuluvaa työtä. Henkilöstön yhteydet tekevät mahdolliseksi edistää arjen työssä kaupungin kansainvälistymistä. Uudelle ajattelulle on tässäkin suhteessa selkeä tilaus.

Arvoisa kaupunginjohtaja ja arvoisat apulaiskaupunginjohtajat, esitän kaupunginvaltuuston lämpimät kiitokset hyvin sujuneesta yhteistyöstä ja kuluneesta valtuustokaudesta. Kiitän kauttanne koko kaupungin henkilökuntaa ja toivon, että välitätte heille valtuuston lämpimät kiitokset. Valtuuston työtä avustaneelle henkilökunnalle olemme vilpittömän kiitollisia. Ilman teidän asiantuntevaa apuanne eivät kokoukset suju, esityslistat ja pöytäkirjat valmistu. Lämmin kiitos teille kaikille.

Arvoisat valtuutetut, kiitän lämpimästi teitä kaikkia saamastani tuesta valtuustotyössä. Yhdessä olemme vahvempia. Joulun odotus ja siihen kuuluva rientäminen päättyy yhteiseen hiljentymiseen ja läheisten kanssa yhdessäoloon. Toivon, että me emme unohda vähäosaisia ja heikommassa asemassa olevia. Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2005!